

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 11.10.2004
KOM(2004) 651 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET
OCH RÅDET**

**Europeisk avtalsrätt och översynen av gemenskapens regelverk:
Utvecklingen i framtiden**

1. INLEDNING

I detta meddelande redogörs för kommissionens uppföljning av handlingsplanen från 2003¹ mot bakgrund av reaktionerna från EU-institutionerna, medlemsstaterna och intressenterna. I meddelandet beskrivs hur den gemensamma referensramen kommer att utvecklas för att förbättra samstämmigheten i fråga om EU:s nuvarande och framtida regelverk. Dessutom behandlas särskilda planer för de delar av regelverket som är relevanta för konsumentskyddet, i linje med strategin för konsumentpolitiken 2002–2006. Meddelandet visar också vilka insatser som planeras för att främja standardavtalsklausuler på EU-nivå och syftar även till att fortsätta diskussionen om huruvida det är lämpligt att införa ett frivilligt instrument.

Europaparlamentet² och rådet³ har antagit resolutioner som välkomnar handlingsplanen och understryker att det finns ett behov av att engagera alla intressenter, särskilt när det gäller att utarbeta den gemensamma referensramen. Europaparlamentet har begärt att den gemensamma referensramen ska vara färdig senast i slutet av 2006 och att den ska införas snabbt. Rådet har också konstaterat att det är lämpligt att på EU-nivå införa allmänna avtalsvillkor som utarbetats av avtalsparterna med beaktande av europeiska och nationella bestämmelser. Dessa institutioner har också begärt att kommissionen fortsätter att överväga möjligheten att införa ett frivilligt instrument.

Hittills har 122 svar på samrådet inkommit. Kommissionen har med de svarandes tillstånd publicerat svaren och en sammanfattning av dem⁴. Två seminarier om avtalsrätt anordnades i juni 2003 för att skapa engagemang bland intressenterna⁵. Ytterligare ett seminarium om standardavtalsklausuler anordnades i januari 2004⁶. Kommissionen och Europaparlamentet anordnade dessutom en gemensam konferens i april 2004⁷.

2. UTVECKLINGEN I FRAMTIDEN

2.1 Förbättra gemenskapens befintliga och framtida regelverk (åtgärd 1 i handlingsplanen)

De som yttrat sig om handlingsplanen ansåg att det fanns ett behov av att skapa bättre och mer konsekvent lagstiftning på det avtalsrättsliga området. Det betonades att den gemensamma referensramen skulle kunna bidra till detta mål. Eftersom det finns ett starkt stöd för detta kommer kommissionen att föra vidare arbetet med den gemensamma referensramen.

---

¹ Alla dokument som rör europeisk avtalsrätt finns på kommissionens webbplats: http://europa.eu.int/comm/consumers/cons_int/safe_shop/fair_bus_pract/cont_law/index_en.htm

² Se fotnot 1.

³ Se fotnot 1.

⁴ Se fotnot 1.

⁵ Se fotnot 1.

⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/contractlaw/2004workshop_en.htm

⁷ Se fotnot 1.

2.1.1 Syftet med den gemensamma referensramen

I handlingsplanen anges en rad olika problem med det nuvarande regelverket. Det gäller främst följande:

- I direktiven används abstrakta juridiska termer som antingen inte definieras eller som ges en alltför vid definition.
- Det finns områden där man inte kan lösa problemen i praktiken genom att tillämpa direktiven.
- Det finns skillnader mellan de olika ländernas tillämpningslagstiftning eftersom konsumentskyddsdirektiven bygger på minimiharmonisering.
- Gemenskapens avtalsrättsliga lagstiftning är inte konsekvent.

För det första behöver ett policybeslut fattas om behovet att ändra de befintliga direktiven för att lösa dessa problem. Kommissionen kommer då att om lämpligt använda den gemensamma referensramen som ”verktygslåda” när förslag läggs fram för att förbättra kvaliteten och samstämmigheten i fråga om det nuvarande regelverket och framtida rättsakter som rör avtalsrätt. Referensramen kommer också att användas för att förenkla lagstiftningen⁸. Den gemensamma referensramen kommer att ge tydliga definitioner på juridiska termer, grundläggande principer och konsekventa mallar för avtalsrättsliga bestämmelser på grundval av såväl gemenskapens regelverk och de bästa lösningar som används i medlemsstaternas rättsordningar.

---

⁸ Detta initiativ faller inom ramen för kommissionens meddelande ”Uppdatera och förenkla gemenskapens lagstiftning” (KOM(2003) 71) och syftar till att förenkla lagstiftningen.

Exempel: översyn av EU:s konsumentlagstiftning

Kommissionens främsta mål är att stärka konsumenternas och företagens förtroende för den inre marknaden genom att skapa en gemensam hög nivå på konsumentskyddet, undanröja hindren för den inre marknaden och förenkla regelverket⁹. Åtta konsumentskyddsdirektiv¹⁰ kommer att ses över för att avgöra om de uppnår dessa mål, särskilt med avseende på de bestämmelser om minimiharmonisering som de innehåller.

Vid denna översyn kommer man att bedöma i vilken utsträckning de nuvarande direktiven – både som helhet och vart och ett för sig – i praktiken har uppfyllt kommissionens mål för konsumentskyddet och den inre marknaden. Det är inte bara direktiven i sig som kommer att granskas, utan även hur de tillämpas och hur de berörda marknaderna ser ut (t.ex. nationella genomförandebestämmelser, rättspraxis, självreglering, kontroll av efterlevnaden, efterlevnaden i praktiken samt utvecklingen i fråga om affärsmetoder, teknik och konsumenternas förväntningar).

Översynen kommer särskilt att behandla följande frågor:

- Är den skyddsnivå som krävs i direktiven tillräckligt hög för att skapa förtroende bland konsumenterna?
- Är den harmonisering som skett tillräcklig för att undanröja hindren för den inre marknaden och undvika en snedvridning av konkurrensen för företag och konsumenter?
- Innebär dagens regelverk att man håller företagens administrativa börda till ett minimum och främjar konkurrensen?
- Tillämpas direktiven på ett effektivt sätt?
- Finns det betydande skillnader, inkonsekvenser eller överlappningar mellan de åtta direktiven?
- Vilket/vilka direktiv bör prioriteras högst i reformarbetet?

Vissa specifika frågor väcks också:

- Har direktiven rätt tillämpningsområde? Ställs rätt krav på den information som ska tillhandahållas innan avtal sluts?
- Bör bestämmelserna om ”ångervecka” i direktiven om hemförsäljning, tidsdelat boende och distansförsäljning harmoniseras och standardiseras?

⁹ EGT C 137, 8.6.2002, s. 2.

¹⁰ Direktiven 85/577, 90/314, 93/13, 94/47, 97/7, 98/6, 98/27, 99/44.

- Behöver konsumentavtalslagstiftningen harmoniseras ytterligare?
- Finns det utrymme för en sammanslagning av vissa direktiv för att undvika inkonsekvenser mellan dem?

Följande åtgärder planeras i samband med översynen av konsumentlagstiftningen:

- Skapa en offentlig databas över gemenskapens regelverk som även inbegriper nationell lagstiftning och rättspraxis. Detta projekt kommer också att leda fram till en jämförande analys av hur direktiven genomförts i praktiken.
- Tillsätta en ständig arbetsgrupp med sakkunniga från medlemsstaterna som ska fungera som ett forum för informationsutbyte och debatt om genomförandet av gemenskapens regelverk.
- Utarbeta rapporter om genomförandet av direktiven om prismärkning, distansförsäljning, försäljning av konsumentvaror och förbudsförelägganden. Samråd kommer att ske med intressenterna och rapporten kommer att följas upp med lämpliga seminarier.

Kommissionen kommer mot bakgrund av de projekt och rapporter som färdigställs att överväga om det är nödvändigt att lägga fram förslag om ändring av befintliga direktiv. Denna diagnosfas förväntas vara avslutad senast i slutet av 2006. Eventuella förslag som läggs fram kommer om lämpligt att beakta det arbete som lagts ned på förslaget till gemensam referensram och kommer att åtföljas av konsekvensanalyser.

Det är också önskvärt att rådet och Europaparlamentet får möjlighet att använda den gemensamma referensramen när de lägger fram ändringar av kommissionens förslag. Detta skulle vara i linje med det gemensamma målet att skapa EU-lagstiftning av hög kvalitet¹¹ och EU-institutionernas engagemang för att främja en enkel, tydlig och konsekvent EU-lagstiftning¹².

2.1.2 Andra tänkbara användningsområden för den gemensamma referensramen

Nationella lagstiftare kan använda den gemensamma referensramen när de införlivar de avtalsrättsliga EU-direktiven i nationell lagstiftning. De kan också utnyttja den gemensamma referensramen när de antar lagstiftning på de områden av avtalsrätten som inte regleras på EU-nivå.

En annan möjlighet som Europaparlamentet föreslår är att den gemensamma referensramen används vid skiljedomsförfaranden. Skiljedomaren skulle via den gemensamma referensramen kunna hitta opartiska och väl avvägda lösningar för att lösa tvister mellan avtalsparterna.

Den gemensamma referensramen kan också spela en roll när det gäller att genomföra andra åtgärder enligt handlingsplanen. Europaparlamentet har t.ex. framhållit att den gemensamma referensramen kan utvecklas till en uppsättning standardavtalsklausuler som ställs till de praktiskt verksamma juristernas förfogande. Kommissionen instämmer i att det är önskvärt att den gemensamma referensramen får största möjliga spridning i samband med genomförandet av åtgärd 2 i handlingsplanen. Den gemensamma referensramen skulle också sannolikt utgöra grunden för utarbetandet av ett eventuellt frivilligt instrument.

Kommissionen överväger förslaget att integrera den gemensamma referensramen i de avtal som kommissionen sluter med uppdragstagare. Den gemensamma referensramen kan användas parallellt med tillämplig nationell lagstiftning. Kommissionen kan också uppmuntra andra institutioner och organ att använda den gemensamma referensramen när de sluter avtal med tredje part.

Den gemensamma referensramen, som grundar sig på gemenskapens regelverk och de gemensamma bästa lösningarna i medlemsstaternas avtalsrätt, kan också ligga till grund för EG-domstolens tolkning av gemenskapens avtalsrättsliga bestämmelser.

---

¹¹ Handlingsplan för en bättre och enklare lagstiftning (KOM (2002) 278).

¹² Interinstitutionella avtalet för bättre lagstiftning, (EUT C 321, 31.12.2003, s. 1).

2.1.3 Den gemensamma referensramens rättsliga ställning

Flera av dem som yttrat sig om handlingsplanen tog upp frågan om den gemensamma referensramens rättsliga ställning. En rad olika förslag har förts fram, från en bindande rättsakt antagen av rådet och Europaparlamentet till ett icke-bindande instrument som antas av kommissionen.

Kommissionen anser idag att den gemensamma referensramen bör vara ett icke-bindande instrument. Kommissionen kommer dock att inleda ett brett samråd med alla berörda parter i samband med utarbetandet av den gemensamma referensramen. Frågan kan därvid komma att tas upp på nytt.

2.2 Främja utvecklingen av standardavtalsklausuler på EU-nivå (åtgärd 2 i handlingsplanen)

2.2.1 Kommissionens förslag i handlingsplanen

Den andra åtgärden som man vill vidta för att främja att standardavtalsklausuler för hela EU utarbetas av enskilda parter, istället för att en enda rättslig ordning införs. Idag tror avtalsparterna ofta att de behöver använda olika uppsättningar av standardavtalsklausuler eftersom det ställs olika krav i de olika medlemsstaternas lagstiftning, antingen i avtalsrätten eller på andra områden (skillnader i skadeståndsrätten kan t.ex. förefalla kräva olika avtalsvillkor när det gäller ansvarsfrågor). Det finns dock exempel på standardavtalsklausuler som används med framgång på EU-nivå och som gäller frågor som normalt även måste behandlas i andra typer av avtal.

Det är därför troligt att man kan hitta godtagbara lösningar på EU-nivå även i andra fall där nationella standardavtalsklausuler idag används. Eftersom det verkar som om många inte känner till att det finns lösningar på EU-nivå, innehåller handlingsplanen ett förslag till ett omfattande initiativ som syftar till att öka medvetenheten om de möjligheter som finns.

2.2.2 Reaktioner från intressenter och andra

Vissa av de som yttrade sig såg positivt på den föreslagna strategin, men andra ställde sig skeptiska till kommissionens engagemang på detta område eftersom de trodde att kommissionen planerade att själv utarbeta standardavtalsklausulerna. Det är inte kommissionens avsikt – det är marknadsaktörerna som ska fastställa innehållet i standardavtalsklausulerna och som ska avgöra om de ska använda dem. Kommissionen tänker enbart agera som moderator, dvs. föra samman intressenterna utan att påverka sakinnehållet.

Dessa frågor diskuterades ytterligare vid ett seminarium den 19 januari 2004¹³, där fokus låg på användningen av standardavtalsklausuler i transaktioner mellan företag samt i avtal mellan företag och den offentliga sektorn. Följande två huvudsakliga slutsatser drogs:

För det första rådde allmän enighet om att standardavtalsklausuler på EU-nivå kan användas med framgång i en rad olika fall, trots att rättsliga och administrativa hinder kvarstår på vissa områden. En genomgång av de viktigaste hindren skulle göras av kommissionen i samarbete med intressenterna.

För det andra enades man om att det är lämpligt att öka medvetenheten om de möjligheter som finns, särskilt genom att på kommissionens webbplats tillhandahålla strukturerad information om goda exempel på standardavtalsklausuler på EU-nivå.

2.2.3 Åtgärder: en webbplats för att främja utarbetande och användning av standardavtalsklausuler på EU-nivå

Kommissionen har i ljuset av de inkomna svaren dragit slutsatsen att det är lämpligt att öka medvetenheten om de möjligheter som finns. Kommissionen kommer att inrikta sig på standardavtalsklausuler som rör transaktioner dels mellan företag, dels mellan företag och den offentliga sektorn.

Efter utvärdering kan ytterligare åtgärder komma att föreslås och man kan överväga att förlänga dessa insatser.

2.2.3.1 En plattform för utbyte av information om nuvarande och planerade standardavtalsklausuler på EU-nivå

Kommissionen planerar att skapa en webbplats där marknadsaktörerna kan utbyta information om de standardavtalsklausuler på EU-nivå som de redan använder eller planerar att utarbeta. Bidragsgivarna ansvarar själva för den information som läggs ut. Publicering på webbsidan innebär inte ett erkännande av de berörda standardavtalsklausulernas rättsliga eller kommersiella giltighet. Kommissionen kommer först att samråda med intressenterna för att ta reda på exakt vilken information användarna behöver och vilken information organisationerna är beredda att lägga ut på webbsidan.

Informationen bör ge parterna möjlighet att undvika misstag och istället upprepa de positiva erfarenheter som gjorts av andra. Kommissionen kommer därför inte att själv fastställa de bästa metoderna.

---

¹³ Se fotnot 6.

2.2.3.2 Riktlinjer för förhållandet mellan konkurrenslagstiftningen och standardavtalsklausuler på EU-nivå

Kommissionen planerar för närvarande inte att offentliggöra separata riktlinjer för utarbetande och användning av standardavtalsklausuler. Kommissionen har redan framhållit att man generellt är positiv till avtal som främjar ömsesidig ekonomisk penetration av den inre marknaden eller som stödjer utvecklingen av nya marknader och förbättrade utbudsvillkor¹⁴. Man kommer således generellt att se positivt på utarbetande eller användning av standardavtalsklausuler på EU-nivå, men i vissa fall kan avtal eller samordnade insatser för att använda standardavtalsklausuler vara oförenliga med konkurrenslagstiftningen.

I detta sammanhang bör man uppmärksamma kommissionens ”Riktlinjer för tillämpningen av artikel 81 i EG-fördraget på horisontella samarbetsavtal”¹⁵, särskilt avsnitt 6 i detta som innehåller riktlinjer för standardiseringsavtal. Även om de inte specifikt gäller avtal om standardavtalsklausuler, kan parterna använda dem som vägledning för att undvika problem när de beslutar att använda standardavtalsklausuler.

2.2.3.3 Identifiera juridiska hinder för användningen av standardavtalsklausuler på EU-nivå

Kommissionen kommer tillsammans med berörda parter att undersöka vilka eventuella rättsliga hinder för standardavtalsklausuler på EU-nivå som finns i medlemsstaterna i syfte att vid behov och om lämpligt undanröja dessa hinder. Detta kan ske genom att frivilliga åtgärder vidtas av den berörda medlemsstaten, genom att ett överträdelseförfarande inleds av kommissionen (om hindren innebär en överträdelse av EU-lagstiftningen) eller genom att andra åtgärder t.ex. i form av lagstiftning vidtas på EU-nivå (om ingen överträdelse skett).

Kommissionen kommer först att genomföra en undersökning om detta efter samråd med intressenterna om undersökningens innehåll och struktur, för att se till att den inriktas på aspekter som är relevanta för marknadsaktörerna.

2.3 En icke-sektorsspecifik åtgärd – ett frivilligt instrument i europeisk avtalsrätt (åtgärd 3 i handlingsplanen)

I handlingsplanen anges bland annat att det då inte fanns några tecken på att den sektoriella strategi som använts ditintills skapat problem eller att den bör överges. Det ansågs dock lämpligt att undersöka om icke-sektorsspecifika

---

¹⁴ Tillkännagivande från kommissionen 2001/C 3/02, (EGT C3/2, 6.1.2001), punkt 169.

¹⁵ Ibid.

åtgärder – t.ex. ett frivilligt instrument – är nödvändiga för att lösa problem som rör den europeiska avtalsrätten.

Kommissionen avser att fortsätta denna process parallellt med utarbetandet av den gemensamma referensramen och med beaktande av de synpunkter som hittills förts fram av intressenterna avseende deras preferenser när det gäller parametrarna för ett eventuellt sådant instrument, om ett sådant instrument skulle anses nödvändigt. Det kan mycket väl hända att arbetet med den gemensamma referensramen – särskilt samrådet med intressenter – ger relevant information om detta.

Kommissionen kommer att bereda tillfällen att diskutera om det är lämpligt att införa ett sådant instrument. Det är alltför tidigt att spekulera om resultatet av sådana diskussioner, men det är viktigt att framhålla att kommissionen inte har för avsikt att föreslå en ”europeisk civillag” som skulle harmonisera avtalsrätten i medlemsstaterna. Att diskussioner förs bör inte heller tolkas som ett ifrågasättande av de strategier som idag används för att främja fri rörlighet på grundval av flexibla och effektiva lösningar.

Man har fastställt en rad parametrar för diskussionerna om behovet av ett instrument på grundval av samrådet om handlingsplanen och kommissionens egna överväganden, bland annat behovet att beakta skillnaderna mellan transaktioner som sker med konsumenter å ena sidan och de transaktioner som sker mellan företag eller med offentliga myndigheter å den andra, i vilken utsträckning det redan finns andra tillfredsställande lösningar (inbegripet standardavtalsklausuler på EU-nivå) samt behovet att respektera olika rättsliga och administrativa kulturer i medlemsstaterna. Dessa parametrar måste beaktas vid den kommande diskussionen om huruvida det är lämpligt att införa ett sådant instrument. Vissa av dessa parametrar behandlas mer utförligt i bilaga II.

Om man stöter på problem som kräver lösningar på EU-nivå, kommer kommissionen dessutom att göra en utvidgad konsekvensanalys för att studera dessa lösningars natur och innehåll.

3. FÖRBEREDELSE OCH UTARBETANDE AV DEN GEMENSAMMA REFERENS RAMEN

3.1 Förberedelser: forskning samt EU-institutionernas, medlemsstaternas och andra intressenters deltagande

3.1.1 Översikt

För att få fram en gemensam referensram av hög kvalitet kommer kommissionen att finansiera tre års forskning inom det sjätte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling¹⁶. Förslagen till forskningsprojekt har utvärderats och arbetet ska enligt planerna inledas inom kort.

---

¹⁶ Beslut nr 1513/2002/EG (EGT L 232, 29.8.2002, s. 1).

Senast 2007 förväntas forskarna överlämna en slutrapport med alla de uppgifter som behövs för att kommissionen ska kunna utarbeta en gemensam referensram. Rapporten ska därför innehålla ett utkast till gemensam referensram som forskarna anser vara lämplig för de ändamål som anges i handlingsplanen.

3.1.2 Intressenternas deltagande

Det är nödvändigt att intressenterna deltar i processen, vilket också framhölls av dem som yttrat sig om handlingsplanen.

Vid Europaparlamentets och kommissionens gemensamma konferens i april 2004 föreslogs – och stöddes – följande fyra nyckelkriterier för ett framgångsrikt deltagande:

- Olika rättstraditioner: Det är viktigt att beakta de olika rättstraditioner som finns inom EU.
- Balans i fråga om ekonomiska intressen: Man måste beakta en rad olika företags intressen inom vitt skilda branscher – från små och medelstora företag till multinationella företag – samt konsumenters och praktiskt verksamma juristers intressen.
- Engagemang: Intressenterna måste ställa resurser till förfogande för att löpande ge konkret stöd.
- Teknisk sakkunskap: Behövs för att man ska kunna bemötta forskarna och ge dem detaljerad feedback.

Dessa kriterier kommer att beaktas när de strukturer som behandlas nedan upprättas. Strukturerna i del 1 kommer att ingå i avtalet mellan kommissionen och forskarna.

Del 1: Tekniskt stöd

- Kommissionen kommer att skapa ett nätverk med sakkunniga intressenter som löpande och på ett detaljerat sätt ska bidra till forskarnas förberedelsearbete.
- Regelbundna seminarier på alla teman som rör forskningsuppdraget kommer att anordnas för att intressenterna ska kunna identifiera konkreta frågor som måste beaktas och ge feedback. Seminarier kommer att hållas om varje tema, så att intressenterna och kommissionen kan följa arbetet. De ämnen som tas upp kommer att vara specifika, och antalet deltagare i seminarierna kommer av effektivitetsskäl att vara begränsat.

- Denna process kommer att stödjas genom en särskild webbplats för forskare, sakkunniga intressenter, kommissionen, medlemsstaternas sakkunniga och Europaparlamentet. Utkasten kommer att uppdateras på webbplatsen i takt med att forskningsarbetet fortskrider och på grundval av intressenternas synpunkter.
- När diskussioner förts om hur uppdelningen av de olika aspekterna göras kan det vara lämpligt att fastställa riktlinjer för den tekniska delen för att se till att forskarna och intressenterna har en tydlig bild av processen och en gemensam syn på den. Det kan exempelvis gälla en struktur för den övergripande samordningen av intressenternas arbete, t.ex. en styrgrupp med både forskare och sakkunniga intressenter.

Del 2: Politiska överväganden samt översyn

Kommissionen kommer att

- som begärt ge Europaparlamentet och rådet regelbundna lägesrapporter,
- regelbundet anordna högnivåevenemang där Europaparlamentet och rådet deltar, och
- tillsätta en arbetsgrupp med experter från medlemsstaterna för att informera dem om de framsteg som görs och ge möjlighet till feedback.

De två delarna kan också periodvis föras samman till ett diskussionsforum för att bereda tillfälle till en vidare diskussion.

3.1.3 Den gemensamma referensramens struktur och innehåll – olika möjligheter

Det forskningsarbete som utförs för att utarbeta den gemensamma referensramen ska syfta till att fastställa de bästa lösningarna med beaktande av de olika ländernas avtalsrätt (såväl rättspraxis som sedvana), EU-lagstiftningen och relevanta internationella instrument, särskilt FN:s konvention angående avtal om internationella köp av varor från 1980. Annat befintligt material som är relevant kommer också att beaktas, samtidigt som man måste se till att den gemensamma referensramen är förenlig med EU:s särskilda krav.

Den struktur som planeras för den gemensamma referensramen (ett exempel på tänkbar struktur ges i bilaga I) är följande: Först anges gemensamma grundläggande principer inom avtalsrätten, inbegripet riktlinjer för när man kan behöva göra avsteg från dessa grundläggande principer. Därefter följer definitioner av nyckelbegreppen. Sedan kompletteras dessa principer och definitioner med mallbestämmelser, som utgör huvuddelen av den gemensamma referensramen. En åtskillnad kan göras mellan mallbestämmelser som är tillämpliga på avtal som sluts mellan företag eller mellan privatpersoner å ena sidan och mallbestämmelser för avtal mellan företag och konsument å den andra.

Vissa av de som yttrade sig har gett förslag på områden som de anser kan ingå i den gemensamma referensramen. I många fall gäller det allmänna begrepp som inte är specifika för vissa typer av avtal eller avtalsparter. Det främsta kriteriet för att fastställa vilka områden som ska ingå bör vara huruvida det är lämpligt för att göra gemenskapens regelverk mer konsekvent.

Två avtalstyper som nämnts är dock konsumentavtal och försäkringsavtal. Kommissionen förväntar sig att man vid utarbetandet av den gemensamma referensramen ägnar särskild uppmärksamhet åt dessa två områden. Andra områden som tagits upp och som kan ingå i den gemensamma referensramen är försäljningsavtal, tjänsteavtal och avtalsklausuler som rör äganderättsförbehåll och överlåtelse av äganderätt när det gäller varor.

Kommissionen har också beaktat en undersökning som gjordes på begäran av Europaparlamentet och rådet för att ta reda på om problem uppstår på grund av skillnader i fråga om samspelet mellan avtalsrätten och skadeståndsrätten respektive mellan avtalsrätten och egendomsrätten¹⁷. Kommissionen har mot bakgrund av denna undersökning dragit slutsatsen att det inte uppkommer några nämnvärda problem på grund av skillnader i fråga om samspelet mellan avtalsrätten och skadeståndsrätten i de olika medlemsstaterna. Mer betydande problem förefaller uppstå vid samspelet mellan avtalsrättsliga bestämmelser och egendomsrätten i medlemsstaterna. Vid utarbetandet av den gemensamma referensramen måste man i största möjliga utsträckning överväga hur dessa problem ska lösas för att förbättra gemenskapens regelverk idag och i framtiden.

---

¹⁷

Se fotnot 1.

3.2 Kommissionens utarbetande av den gemensamma referensramen

3.2.1 *Lämplighet med avseende på målen i handlingsplanen*

Kommissionen är inte bunden av forskarnas slutrapport, utan kommer att införa ändringar om det behövs för att uppnå målen i handlingsplanen.

3.2.2 *Praktisk genomförbarhet*

Kommissionen kommer i sin utvärdering av forskarnas slutrapport att se till att utkastet till gemensam referensram testas med avseende på den praktiska genomförbarheten på grundval av konkreta exempel när det gäller den gemensamma referensramens planerade användningsområden.

Det innebär att man kommer att kontrollera att utkastet till gemensam referensram är lämpligt att använda för att förbättra gemenskapens regelverk och utarbeta lagstiftning. Det kan betyda att utkastet till gemensam referensram används i ett förslag som syftar till att ändra ett befintligt direktiv.

Det kan t.ex. ske inom ramen för kommissionens planer att se över EU:s konsumentlagstiftning och som ett led i eventuella åtgärder som vidtas i samband med översynen av direktiv 2000/35/EG om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner¹⁸

Utkastet kommer att ändras på grundval av de lärdomar som dras innan kommissionens slutliga gemensamma referensram antas.

Utkastet till gemensam referensram kan också användas av andra institutioner som försöksverksamhet. Under denna fas kan medlemsstaterna också ombes granska införlivandet av en viss befintlig rättsakt och överväga hur utkastet skulle ha kunnat bidra. Dessutom behöver man undersöka om utkastet till gemensam referensram är lämpligt att använda i samband med åtgärderna 2 och 3, återigen genom att använda konkreta exempel. Man kommer också att undersöka olika metoder att kontrollera om utkastet till gemensam referensram är lämpligt som ett verktyg för internationell medling och om det kan användas i kommissionens egna avtalsförhållanden.

3.2.3 *Samråd om kommissionens gemensamma referensram*

Arbetet kommer att leda fram till en gemensam referensram för kommissionen som kommer att läggas fram för slutligt samråd. Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna kommer att få tillfälle att granska forskarnas slutrapport och kommissionens utvärdering. En interinstitutionell arbetsgrupp kan också tillsättas för att diskutera användningen av den gemensamma referensramen i hela lagstiftningsprocessen. Samrådet med medlemsstaterna kan fortsätta

---

¹⁸ EGT L 200, 8.8.2000, s. 35.

genom den arbetsgrupp med nationella experter som kommer att följa förberedelsearbetet.

Nästa steg är ett öppet samråd i form av en vitbok, som ger intressenterna möjlighet att föra fram sina synpunkter. Kommissionens gemensamma referensram kommer därför att översättas till EU:s alla officiella språk. Intressenterna kommer att få minst sex månader på sig att yttra sig. Samrådet möjliggör en nära granskning av den gemensamma referensramens innehåll och ger tillfälle att behandla eventuella skillnader mellan de olika språkversionerna för att se till att slutversionen är helt samstämmig och fullt begriplig på alla språk.

3.2.4 Kommissionens antagande av den gemensamma referensramen

Kommissionen ska enligt planerna anta den gemensamma referensramen 2009. Referensramen kommer att offentliggöras på en rad olika håll, bland annat i Europeiska unionens officiella tidning och kommer att ses över vid behov. Man kommer att fastställa mekanismer för uppdatering av referensramen.

ANNEX I

Possible structure of the CFR

The main goal of the CFR is to serve as a tool box for the Commission when preparing proposals, both for reviewing the existing *acquis* and for new instruments. To that aim, the CFR could be divided into three parts: fundamental principles of contract law; definitions of the main relevant abstract legal terms and model rules of contract law.

CHAPTER I – Principles

The first part of the CFR could provide some common fundamental principles of European contract law and exceptions for some of these principles, applicable in limited circumstances, in particular where a contract is concluded with a weaker party.

Example: Principle of contractual freedom; exception: application of mandatory rules; Principle of the binding force of contract; exception: e.g. right of withdrawal; principle of good faith

CHAPTER II – Definitions

The second part of the CFR could provide some definitions of abstract legal terms of European contract law in particular where relevant for the EC *acquis*.

Examples: definition of contract, damages. Concerning the definition of a contract, the definition could for example also explain when a contract should be considered as concluded.

CHAPTER III – Model rules

SECTION I – Contract

1. Conclusion of a contract: i.e. notion of offer, acceptance, counteroffer, revocation of an offer, time of conclusion of a contract.
2. Form of a contract: i.e. written contract, oral contract, electronic contract and electronic signature.
3. Authority of agents: direct and indirect representation.
4. Validity: i.e. initial impossibility, incorrect information, fraud, threats.
5. Interpretation: i.e. general rules of interpretation, reference to all relevant circumstances.
6. Contents and effects: i.e. statements giving rise to contractual obligation, implied terms, quality of performance, obligation to deliver the goods / provide the services, conformity of the performance with the contract.

SECTION II – Pre-contractual obligations

1. Nature of pre-contractual obligations (mandatory or not)
2. Pre-contractual information obligations:
  - a. General/Form: i.e. written information, by any clear and comprehensible way.
  - b. Information to be given before the conclusion of the contract: i.e. information regarding the main characteristics of goods or services, price and additional costs, regarding the rights of the consumer, specific information for e-contracts.
  - c. Information to be given at the conclusion of the contract: i.e. information regarding the right to ask for arbitration.
  - d. Information to be given after the conclusion of the contract: i.e. obligation to notify any modification of the information.

SECTION III – Performance / Non-Performance:

1. General rules: i.e. place and time of performance, performance by a third party, time of delivery, place of delivery, costs of performance.
2. Non-performance and remedies in general:
  - a. Non-performance : notion of breach of contract
  - b. Remedies in general: i.e. remedies available, cumulation of remedies, clause excluding or restricting remedies.
3. Particular remedies for non-performance: i.e. right to performance, to terminate the contract (right of rescission), right of cancellation, right for a price reduction, repair, replacement, right to damages and interest.

SECTION IV – Plurality of parties

1. Plurality of debtors
2. Plurality of creditors

SECTION V – Assignment of claims

1. General principles: i.e. contractual claims generally assignable, partial assignment, form of assignment.

2. Effects of assignment as between Assignor and Assignee: i.e. rights transferred to assignee, when assignment takes effects.
3. Effects of assignment as between Assignee and Debtor: i.e. effect on debtor's obligation, protection of debtor.

SECTION VI – Substitution of new debtor - Transfer of contract

1. Substitution of new debtor: i.e. effects of substitution on defences and securities
2. Transfer of contract

SECTION VII – Prescription

1. Periods of prescription and their commencement
2. Extension of period
3. Renewal of periods
4. Effects of prescription

SECTION VIII – Specific rules for contract of sales

SECTION IX – Specific rules for insurance contracts

ANNEX II

Parameters concerning the optional instrument – For further discussion on the opportuneness of this instrument

This annex presents some parameters concerning an optional instrument which should be taken into account during the further discussion on its opportuneness.

1. Concerning the general context of an optional instrument:

The existing legal framework, in particular existing European legislation relating to contract law and the ongoing work regarding the future Regulation on the law applicable to contractual obligations should be taken into account within this reflection process. The results of measure I regarding the improvement of the *acquis* as well as those of measure II will have to be considered.

Moreover, an extended impact assessment will have to be carried out regarding this measure. Such an exercise implies that, among others, the following questions are considered before any decision on the adoption of an optional instrument:

- What problem(s) are being addressed?
- What is the overall policy objective, in terms of the desired impacts?
- What would happen under a ‘no change’ scenario?
- What other options are available to meet the objectives? (eg different types of action, more or less ambitious options)
- How are subsidiarity and proportionality taken into account?
- What are types and the scale of positive and negative impacts associated with each option – whether economic, social, environmental – and are there tensions/trade offs between them?
- How can the positive impacts be maximised and negative impacts minimised? Are any associated measures needed to achieve this?
- Who is affected? Are any specific groups particularly affected?
- Are there impacts outside the EU?
- How will the instrument be implemented and the impact in practice monitored and evaluated?
- What were the views of stakeholders?

2. Concerning the binding nature of an optional instrument

In the Action Plan, the Commission presented different possible approaches concerning the binding nature of an optional instrument. This instrument could either be a set of rules on contract law which would apply unless its application is excluded

by the contract of the parties (“*opt out*”) or a purely optional model which would have to be chosen by the parties through a choice of law clause (“*opt in*”). The latter would give parties the greatest degree of contractual freedom.

Respondents’ positions on this issue were clear, with most favouring an “*opt in*” model. The governments which expressed an opinion on this point, supported the “*opt in*” model which they consider being of great importance in preserving the principle of contractual freedom. Businesses also supported such a voluntary scheme and again stressed the importance of the general principle of contractual freedom. Further, almost all legal practitioners called for an “*opt in*” solution. Finally, a majority of academics seemed also to prefer this solution.

The Commission shares stakeholders’ view of the importance of the principle of contractual freedom and had already underlined in the Action Plan that the principle of “*contractual freedom should be one of the guiding principles of such a contract law instrument*” and that consequently “*it should be possible for the specific rules of such a new instrument, once it has been chosen by the contracting parties as the applicable law to their contract, to be adapted by the parties according to their needs*”. A limit to contractual freedom would only be acceptable in relation to some mandatory provisions contained in the optional instrument, particularly provisions aiming to protect consumers (see point 4 below).

In that context, and as suggested by contributors, the Commission considers that future consultations and debates should follow this direction and should take into account the coherence of such an optional instrument with the Rome Convention of 1980 on the law applicable to the contractual obligations and the subsequent Green Paper of January 2003 on the conversion of the Rome Convention into a Community instrument and its modernisation. This latter point was underlined by all respondents.

Contributors to the Action Plan mentioned different approaches which could be used as a basis for further reflection on the question of the articulation of an optional instrument and the successor of the Rome Convention (“Rome I”). The first suggestion, as put forward by some contributors, would be to adopt the optional instrument as international uniform law. The main example of an instrument adopted as international uniform law is the Vienna Convention on the International Sale of Goods (CISG). Within that approach, the optional instrument would contain a provision relating to its scope¹⁹ and Rome I would not then apply to matters regulated by the optional instrument. Moreover, for all the aspects of contract law not provided by the optional instrument, the parties would use the national law applicable according to the provisions of Rome I. The second approach presented by respondents to ensure such coherence would be through Article 20 of the Rome Convention²⁰. In this case, the optional instrument would again contain a clause relating to its scope and Rome I would not then apply to matters regulated by the optional instrument. An adaptation of Article 20 could be envisaged. Finally, the

---

¹⁹ The scope clause could provide that the optional instrument is applicable to contracts where at least one of the parties is established in a Member State.

²⁰ Article 20 of the Rome Convention: “This Convention shall not affect the application of provisions which, in relation to particular matters, lay down choice of law rules relating to contractual obligations and which are or will be contained in acts of the institutions of the European Communities or in national laws harmonized in implementation of such acts”.

third possibility suggested by stakeholders would be to adopt the optional instrument as a Community instrument, which would not benefit from any priority over Rome I and that the parties could choose as applicable law to their contract on the base of Article 3²¹ of the Rome Convention. In this case, the optional instrument would not contain any scope clause but only provisions of substantive law. As suggested by stakeholders, Article 3, paragraph 1 could be interpreted in a way to leave the possibility for the parties to choose the optional instrument as applicable law to their contract. The possibility of such interpretation could be clarified in Rome I.

It is clear from the approaches suggested by respondents that the works undertaken on the conversion of the Rome Convention into a Community instrument and its modernisation and those on European Contract Law need to be coherent. Even if it is too premature to take any decision on the opportuneness and adoption of the optional instrument, it is important to ensure that the future Community instrument “Rome I” takes into account the possibility of a coherent articulation of its provisions with a possible future optional instrument.

3. *Concerning the legal form of an optional instrument*

In the Action Plan, the Commission suggested that an optional instrument could take the legal form of a regulation or a recommendation which would exist in parallel with, rather than instead of, national contract laws.

As we have seen above, a great majority of respondents expressed its preference for an “*opt in*” instrument. If this approach is followed, there is significant support for a regulation. However, among the academics’ contributions, some are in favour of a non-binding instrument, for example a recommendation.

For an “opt-out” instrument a regulation would be more appropriate as, unlike a recommendation, it is directly applicable. For an “opt-in” instrument, the choice of its legal form will depend on the approach chosen for the articulation of this instrument with the successor of the Rome Convention (see point 1 above). In this context, in the light of the three approaches suggested by stakeholders, the form of a Regulation may seem more appropriate.

4. *Concerning the content of an optional instrument*

In its Action Plan, the Commission made clear that in reflecting on the content of a non-sector-specific instrument, the future CFR should be taken into account. The content of this CFR would be likely to serve as a basis for the discussions on the optional instrument. On that point, most of the stakeholders agreed with the Commission view even if the question of whether the new instrument should cover the whole scope of the CFR or only parts of it was left open.

The question of whether this optional instrument should contain only some general contract law components or also components for specific contracts which are of a

---

²¹ Article 3.1 of the Rome Convention: “A contract shall be governed by the law chosen by the parties. The choice must be expressed or demonstrated with reasonable certainty by the terms of the contract or the circumstances of the case. By their choice the parties can select the law applicable to the whole or a part only of the contract.”

great economic importance in the internal market, i.e. contract of sale or services, was also left open in the Action Plan. Many stakeholders agreed on the fact that an optional instrument should contain some provisions of general contract law as well as provisions relating to specific contracts which have significant importance for cross-border transactions. Concerning provisions of general contract law, stakeholders suggested that the optional instrument could contain, for instance, provisions relating to the conclusion, validity and interpretation of contracts as well as performance, non-performance and remedies. Concerning specific contracts, several suggestions were made: the optional instrument should contain rules relating to contract of sale, exchange, donation, lease, cross-border financial transactions and contracts of insurance. Some stakeholders also expressed the view that the optional instrument should cover areas of law linked to contract law, i.e. security law, unjust enrichment as well as rules on credit securities on movable goods.

Thus, according to these contributions, an optional instrument could have different components, i.e. parts relating to general contract law and/or certain specific contracts. However, the exact content of an optional instrument and which sectors should receive special attention will need to be further discussed. An optional instrument should only contain those areas of contract law, whether general or specific to certain contracts, which clearly contribute to addressing identified problems, such as barriers to the smooth functioning of the internal market.

5. *Concerning the scope of an optional instrument*

Concerning the scope of an optional instrument, two main issues can be identified which would need to be addressed through further reflection.

Firstly, in the Action Plan, the Commission raised the question of whether an optional instrument should cover solely business-to-business transactions or also business-to-consumer contracts. In the latter case, the new instrument would contain mandatory provisions concerning consumer protection. The Commission underlined the importance of the principle of contractual freedom that allows parties, once they have decided to apply the optional instrument to their contract, to adapt this instrument according to their needs. However, it also noted that this freedom could be restricted by the mandatory character of some limited provisions of the new instrument, e.g. those relating to consumer protection.

In answering this question, it is important to remember the main goal of the optional instrument, namely the smoother functioning of the internal market. It is clear that including business-to-business transactions would facilitate that goal. However, business-to-consumer transactions are also of great economic importance for the internal market and, to that extent, their inclusion would be justified. In this case, consumers would need to be afforded a sufficiently high level of protection to ensure benefits for the demand-side of the market (consumers) as well as the supply-side (businesses). In that context, most stakeholders considered that a new instrument should apply to business-to-consumer transactions as well and so include mandatory rules to ensure a high level of consumer protection.

Here it should be noted that national mandatory rules, applicable on the basis of Articles 5 and 7 of the Rome Convention, can increase transaction costs and constitute obstacles to cross-border contracts. In that context, the introduction in the

optional instrument of mandatory provisions in the meaning of in Articles 5 and 7 of the Rome Convention could represent a great advantage: the parties, by choosing the optional instrument as applicable law to their contract, would know from the moment of the conclusion of the contract which mandatory rules are applicable to their contractual relationship. That would provide legal certainty in cross border transactions and the relevant providers of services and goods could market their services or products throughout the whole European Union using one single contract. The optional instrument would then become a very useful tool for the parties. However, in such a situation, it would need to be certain that, where the parties have chosen the optional instrument as applicable law, other national mandatory rules would no longer be applicable. That would depend on the solution chosen for the articulation of the optional instrument with Rome I (see point 1 above).

Secondly, the introduction of the business-to-business transactions within the scope of the optional instrument raises another issue. It concerns the articulation of the optional instrument and the Vienna Convention on the International Sale of Goods (CISG). In its Action Plan, the Commission asked for some comments on the scope of the optional instrument in relation to the CISG. Many stakeholders presented their view on this issue. All of them agreed on the necessity to ensure coherence between an optional instrument and the CISG. However, there was less consensus on how to ensure such coherence: while some considered that the optional instrument should only provide for complementary rules to the CISG, others proposed that the CISG should become part of the optional instrument.

The question of the relationship between the optional instrument and the CISG would depend, on the one hand, on the scope of the optional instrument²², and, on the other hand, on the binding nature of this new instrument, i.e. “*opt in*” or “*opt out*”. As noted in point 1, the majority of respondents favoured an “*opt in*” instrument. In a scenario where the optional instrument was an “*opt in*” instrument applicable to business-to-business international sales of goods, by choosing the optional instrument as applicable law to their contract, the parties would have tacitly excluded the application of the CISG on the base of Article 6 of the CISG²³. However, in the alternative scenario of an “*opt out*” instrument applicable to business-to-business international sales of goods, the problem of determining the appropriate application of the two instruments could be more difficult to solve. That would be an argument in favour of an “*opt in*” instrument, an approach preferred so far by stakeholders.

6. *Concerning the legal base of an optional instrument*

In its Action Plan, the Commission launched the reflection on the legal base of a new instrument and welcomed comments from stakeholders. However, very few contributors expressed their view on that issue. While one Member State proposed Article 308 of the TEC for an “*opt in*” instrument and Article 95 TEC for an “*opt out*” scheme, a group of academic lawyers preferred Article 65 TEC.

---

²² If the optional instrument is not applicable to international sales of goods, there is no problem of competition between this optional instrument and the CISG.

²³ Article 6 of the CISG: “The parties may exclude the application of this Convention or, subject to article 12, derogate from or vary the effect of any of its provisions.”

The question of the legal base is closely linked with the questions of the legal form of the optional instrument (see point 2 above), of its content (see point 3 above) and its scope (see point 4 above). More reflections on the important issue of the legal base will be necessary within a larger debate on the parameters of an optional instrument.